

**This is an electronic reprint of the original article.
This reprint *may differ* from the original in pagination and typographic detail.**

Author(s): Vaarala, Heidi; Kyckling, Erja

Title: Moninaisia taitoja monella kielellä - pysyykö koulutus perässä?

Year: 2018

Version:

Please cite the original version:

Vaarala, H., & Kyckling, E. (2018). Moninaisia taitoja monella kielellä - pysyykö koulutus perässä?. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 9(2).
<https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-huhtikuu-2018/moninaisia-taitoja-monella-kielella-pysyyko-koulutus-perassa>

All material supplied via JYX is protected by copyright and other intellectual property rights, and duplication or sale of all or part of any of the repository collections is not permitted, except that material may be duplicated by you for your research use or educational purposes in electronic or print form. You must obtain permission for any other use. Electronic or print copies may not be offered, whether for sale or otherwise to anyone who is not an authorised user.

Moninaisia taitoja monella kielellä – pysyykö koulutus perässä?

Julkaistu: 11. huhtikuuta 2018 | Kirjoittanut: Heidi Vaarala ja Erja Kyckling

Kielenkäytössä on nyt pinnalla *moni-*, sillä tätä etuliitettä näkee monessa eri yhteydessä kuvaamassa jonkin asian moninaisuutta, monipuolisuutta tai moniarvoisuutta. Esimerkiksi tämän lehden artikkeleissa mainitaan ainakin monikielisyys, monikieliset opetuskäytänteet, monilukutaito, monilukutaidon pedagogiikka, monikulttuurisuus, monimateriaalisuus, monimediaisuus, moniammatilliset tiimit, monisuorittaminen, monipuolinen tekniikka ja monipuolinen mediataito. Mitä *moni-*etuliite kertoo kulttuurista ja yhteiskunnasta, jossa elämme? Onko se moniarvoisempi vai ei? Vaaditaanko yksilöiltä enemmän vai hahmotammeko todellisuutta vain jotenkin eri tavalla kuin aiemmin? Kyse on ehkä ainakin siitä, että työelämän, yhteiskunnan ja sitä kautta koulutuksen tarpeet muuttuvat. *Moninaistuvat.*

Koulutuksella ja opetuksella voidaan pyrkiä vastaamaan työelämän ja yhteiskunnan moninaiisiin vaatimuksiin. Tärkeää on kuitenkin myös se, millaisia taitoja yksilö omaksuu ja oppii omaa elämäänsä ja itsensä kehittämistä varten. Hyväksytäänkö hänet sellaisena moninaisena yksilönä kuin hän on, esimerkiksi nähdäänkö kaikenlaiset monikieliset resurssit arvokkaina? Osataanko kaikenlaista moninaisuutta arvostaa vai pitääkö moninaisuudessakin noudattaa tietynlaisia normeja? Esimerkiksi onko maahanmuuttajan kielitaito samalla viivalla vieraita kieliä opiskelleen Suomessa syntyneen kielitaidon kanssa?

Huhtikuun avoimessa numerossa päästään syventymään muun muassa monikielisyyteen työelämässä, opetuksessa ja yksilön identiteetissä, monilukutaitoon ja monipuolisten mediataitojen kehittämiseen:

Monikielisyys ja kielitietoinen opetus

Verkkolehden avaa Jarna Piipon artikkeli *Bantukieliä ja portugalia Suomen tuella – kaksikielinen perusopetus Mosambikissa*. Artikkelin vie lukijan maahan, jossa kuulee käytettävän todella monia kieliä mm. hindiä, pandžabia ja gudžaratia, englantia, kiinaa ja koreaa. Piippo kertoo kaksikielisestä opetuksesta (bantukieli ja portugali), jonka järjestämistä harkitaan laajennettavaksi koko maahan. Suomi tukee kehitysmää-avustuksena Mosambikin koulutussektoria, ja syytä onkin, sillä esimerkiksi tytöt käyvät koulua keskimäärin vain 1,2 vuotta.

Sirkku Latomaan artikkelissa tarkastellaan Suomea, joka on ainakin näennäisesti monikulttuuristunut. Latomaa havainnollistaa, kuinka oppilaiden

monikielisyys ja heidän todellinen kielirepertoarinsa ovat kovin kapeasti tiedossa vain yhden kielen sallivan tilastointitavan vuoksi.

Työelämän moninaiset kielitaitotarpeet

Seuraavat kaksi artikkelia valaisevat työelämän kielitaitotarpeita korkeakoulutettujen näkökulmasta. Tiina Räisänen ja Marianna Karjalainen ovat tutkineet tekniikan aloja opiskelleiden eri kielten käyttöä työelämään siirtymisen jälkeen. Tutkimuksen mukaan mekaaninen kielitaito ei aiheuta työelämässä ongelmia vaan pikemminkin erilaiset viestintätottumukset eri kulttuurien ja ammattiryhmien välillä. Kirjoittajat haastavatkin kouluttajat huomioimaan tämän entistä vahvemmin ja pohtimaan vieläkin tarkemmin sitä, millaista kielitaitoa korkeakouluopintojen aikana pitäisi omaksua.

Tutkivat opettajat Päivi Seppälä ja Tuula Stenbacka Seinäjoen ammattikorkeakoulusta ovat puolestaan tehneet selvityksen omasta oppilaitoksestaan valmistuneiden tradenomien keskuudessa ja kysyneet, tarvitaanko työelämässä ruotsia ja saksaa. Vastauksen voi arvata – mutta kannattaa kuitenkin tarkistaa artikkelista.

Monipuolista lukemisen ja kirjoittamisen pedagogiikkaa

Sekä uudet kirjoittamisen taidot että monilukutaito määritellään tulevaisuustaidoiksi, ja seuraavat kaksi artikkelia tarkastelevat näitä käsitteitä. Outi Kallionpää kartoittaa artikkelissaan *Quo vadis, kirjoittamisen opetus?* kirjoittamisen opetuksen suuntaviivoja. Millaisena taitona kirjoittaminen hahmotetaan, ja minkälaiset arvot ohjaavat sen opetusta? Millä, miten ja keiden kanssa tulevaisuuden oppilas kirjoittaa?

Siinä missä Kallionpää kysyy perustavanlaatuisia kysymyksiä kirjoittamisen opetuksesta, Pirjo Kulju, Reijo Kupiainen ja Anne Jyrkiäinen palaavat monilukutaito-käsitteen juurille. Artikkelissaan he tarjoavat käsitteen kanssa painiville opettajille työkaluja opetukseen ja valaisevat esimerkiksi, miten monilukutaidon opetuksella voi olla yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Tärkeää luettavaa monille opettajille!

Monikielinen identiteetti

Verkkolehden tämän numeron päättää Juhana Salosen ja Sisko-Margit Syväoan artikkeli *Viittomakielen merkitys eheän identiteetin rakentamisessa*, jossa he yhdessä tarkastelevat Juhanan elämää ja identiteettiä viittomakielisenä nuorena autoetnografisesta näkökulmasta. Juhanan tarina osoittaa, miten merkityksellinen oma kieli on yksilön identiteetille ja sen kehitykselle. Salonen on työtiiminsä kanssa kirjoittanut samasta aiheesta myös omaelämäkerrallisen teoksen [Viiton – olen olemassa, joka sai Vuoden viittomakieliteko 2017 -tunnustuspalkinnon Kuurojen Liitolta](#).

Kieliverkosto järjestää vuosittaisen valtakunnallisen Kieliparlamentin torstaina 12.4.2018. Teemana on tänä vuonna **Kielet kunnissa**, ja pyrimmekin valaisemaan ja tarkastelemaan kuntien toimintaa kielikoulutuksen saralla monesta eri näkökulmasta. Paikalle tulee monipuolinen joukko esimerkiksi kuntien edustajia, tutkijoita, opettajia, yhdistyksien ja kansalaisjärjestöjen edustajia.

Kieliparlamentissa erityisen huomion kohteena ovat uunituoreet selvitykset kaksikielisen varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen tilanteesta Suomen kunnissa (Sjöberg 2018; Peltoniemi 2018). Selvitysten perusteella kotimaisten kielten kielikylpyä järjestetään Suomessa pääosin ruotsiksi, ja se on toimintamuotona vakiintunut. Sen sijaan erityisesti kielirikasteinen toiminta toteutuu monin paikallisesti joustavin tavoin, eri kielillä ja siitä käytettävät nimitykset ovat kirjavia.

Tulevaisuudessa englannin kielen roolin kuntien kaksikielisessä varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa ennakoidaan lisääntyvän. Kaksikielisen toiminnan ja opetuksen järjestämisessä yhtenä haasteena on kuitenkin pätevien opettajien löytäminen varhaiskasvatukseen ja yläkouluun. Tulevaisuudessa toiminnan ja kaksikielisten koulutuspolkujen vakiinnuttamiseksi tarvitaan esimerkiksi toimijoiden verkostoitumista sekä seudullista ja valtakunnallista koordinoitua työtä. Myös toimintaa tukevat talousratkaisut ovat tarpeen – siis riihikuiva raha. Kaksikielisen toiminnan järjestämisen haasteista huolimatta sen järjestämistä pidetään tärkeänä. Kaksikielinen toiminta lisää kuntien kansainvälisyyttä ja tuo uutta virettä kouluihin. Lisäksi se vaikuttaa myönteisesti kieliasenteisiin ja kielen oppimiseen. (Sjöberg 2018; Peltoniemi 2018.)

Kaksi seuraavaa *Kieli, koulutus ja yhteiskunta* -verkkolehden numeroa ovat teemanumeroita. Odotamme näitä hienoja paketteja innolla! Seuraava lehti ilmestyy siis toukokuussa ja teemana on *Kielikasvatus ja kielitietoisuus kielikasvatuksessa*. Kannattaa pysyä kuulolla. Mutta ensin, monia hyviä hetkiä huhtikuun lehden parissa!

Heidi Vaarala on Kieliverkoston yliopistotutkija ja projektitutkija Erja Kyckling koordinoi Kieliverkostoa.

Lähteet

Sjöberg, S., Mård-Miettinen, K., Peltoniemi, A. & Skinnari, K. 2018. *Kielikylpy Suomen kunnissa 2017. Selvitys kotimaisten kielten kielikylvyn tilanteesta*

varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa ja perusopetuksessa. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

Peltoniemi, A., Skinnari, K., Sjöberg, S. & Mård-Miettinen, K. 2018. *Monella kielellä Suomen kunnissa 2017. Selvitys muun laajamittaisen ja suppeamman kaksikielisen varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen tilanteesta.* Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.